

Conseqüències dels esdeveniments adversos sobre els professionals

Autors: Laura Congost Devesa¹; Laura Comellas Fernandez¹; Aurora Fontova Almató²

1 Qualitat i Gestió del Coneixement, Fundació Salut Empordà, 2 Institut de Recerca Glòria Compte, Fundació Salut Empordà

Introducció

El concepte d'esdeveniment advers (EA) es refereix a una circumstància o incident que ha produït un dany innecessari a un pacient (físic, psicològic o social).

Quan es produeix un EA sempre hi ha una primera, una segona i una tercera víctima.

Els professionals involucrats a l'EA són segones víctimes, pels efectes emocionals, psicològics i físics que se'n deriven.

Les reaccions emocionals i psicològiques més comunes són els sentiments de culpa i de tristesa, l'ansietat, l'insomni, els canvis d'humor i els dubtes sobre la pròpia capacitat professional, entre d'altres.

Objectiu

Conèixer si els professionals de la Fundació Salut Empordà (FSE) han sigut segones víctimes durant la seva trajectòria professional.

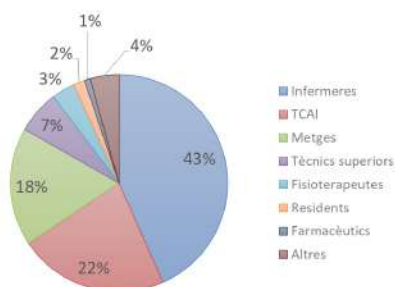
Metodologia

- **Disseny:** observacional, descriptiu, transversal.
- **Població d'estudi:** professionals assistencials de la FSE.
- **Procediment:** Es va realitzar una enquesta per conèixer la situació dels professionals assistencials de la FSE durant el mes de maig de 2023.
- **Recollida de dades:** Es van recollir les variables sociodemogràfiques i laborals dels professionals i s'administrà un qüestionari adaptat en base al projecte: "Proyecto de Investigación Segundas Víctimas".
- La recollida de dades es va realitzar a través del programa REDCap, localitzat al servidor de la FSE. L'estudi va ser aprovat pel comitè de recerca de la FSE.
- Es va realitzar un anàlisi descriptiu de les dades mitjançant l'eina electrònica de gestió de dades REDCap.

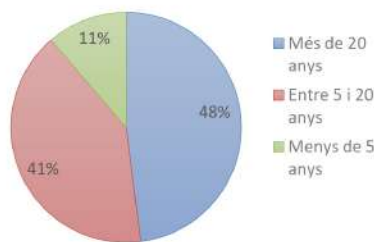
Resultats

N=199

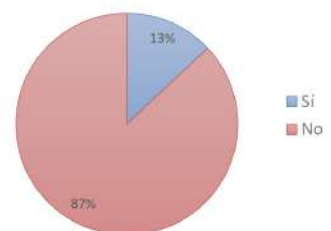
Categoria professional

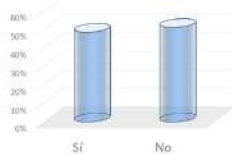
Anys d'experiència professional

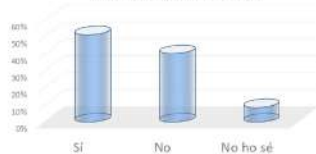
Càrrec de responsabilitat

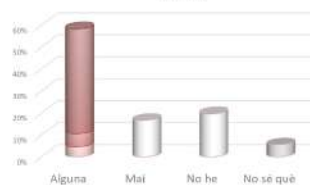
Coneixement Terme "Segona Victima"

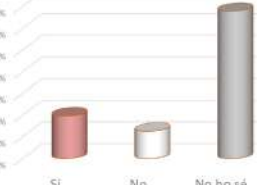
Coneixement de casos de professionals que ho van passar molt malament emocionalment arran d'un incident o EA a un pacient (darrers 5 anys).

Reaccions emocionals com a conseqüència d'un EA

Coneixement Protocol atenció segona víctima

Discussió

- Si comparem el nombre de professionals amb respostes emocionals negatives els resultats són inferiors a la literatura consultada on es descriu que la majoria de professionals assistencials estaran involucrats en EA com a segones víctimes almenys una vegada a la seva carrera.
- A la FSE 6 de cada 10 professionals responen haver tingut sentiments negatius alguna vegada, sempre o quasi sempre després d'haver viscut un EA. També a Espanya 6 de cada 10 professionals tenien experiència en dificultats emocionals com a conseqüència d'un EA. Està descrit a la literatura consultada que fins a un 2% dels professionals abandona la professió.
- Pel que fa a l'atenció a la segona víctima i la possibilitat de rebre recolzament psicològic els professionals de la salut de la FSE no són coneixedors del protocol d'actuació del centre. Trobem resultats similars dels estudis a Espanya i altres països on els professionals manifesten no rebre el suport necessari.

Conclusió

- 6 de cada 10 professionals enquestats havien viscut esdeveniments adversos amb sentiments de tristesa, cansament, ansietat, insomni, reviu l'esdeveniment repetidament, canvis d'humor, dubtes constants sobre el què s'havia de fer en cada cas, pèrdua de reputació professional entre companys, o qüestionar-se si continuar amb la professió o abandonar-la.
- Més de la meitat desconeixien l'existència del protocol d'atenció a primeres, segones i terceres víctimes de la nostra institució.

Bibliografia

- Wu AW. Medical error: the second victim. The doctor who makes the mistake needs help too. BMJ. 2000 Mar 18;320(7237):726-7. doi: 10.1136/bmj.320.7237.726. PMID: 10720336; PMCID: PMC117748
- R. Anglés, S-G Fidel. Actuació davant de les segones víctimes: cultura de la seguretat dels pacients. Annals de Medicina 2016;99:152-155.
- Proyecto de Investigación Segundas y Terceras Víctimas. [Internet]. [actualitzat 20 de febrer de 2023; consultat 29 de març de 2023]. Disponible a: <https://www.segundasvictimas.es/>
- Mira JJ, Carrillo I, Lorenzo S, Ferris L, Silvestre C, Pérez-Pérez P, et al. The aftermath of adverse events in spanish primary care and hospital health professionals. BMC Health Serv Res. 2015;15(1):1-9.

Fundació
Salut Empordà

Contacte: Laura Congost Devesa
qualitat@salutemporda.cat